

ΗΡΩ ΚΑΙ ΛΕΑΝΔΡΟΣ

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

(Συνέχεια και τέλος)

ΛΕΑΝΔΡΟΣ, ΑΜΙΛΛΑ

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Μὲ φεύγει!.. Ἡρώ, Ἡρώ! εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἔρωτός μας, πρέπει...

ΑΜΥΛΛΑ

Πρέπει νὰ φύγῃ, καὶ νὰ φύγῃ ἀνεπιστρεψτεί. Ἡ Ἡρώ σε ζητεῖ τοῦτο ἐν ὄνόματι τῆς ἀγάπης της!

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Ψεύθεσαι, θεραπαινίς, προδίδεις τὴν δέσποινάν σου! Ἐπιθυμεῖ;.. Ἐπανέλαβέ το.

ΑΜΥΛΛΑ

Νὰ ὑπακούσης, νὰ ἀναχωρήσης!

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Ἡ Ἡρώ;..

ΑΜΥΛΛΑ

Τὴν ἐσπέραν ταύτην ἐκινδύνευες, ἐκάλυπτεσο ὑπὸ τὰ ἀφρισμένα κύματα ἀπέθνησκεν ἥδη ἡ ἔρωμένη σου εἰς τὴν θέαν τοῦ θανάτου σου. Τότε ἐν τῇ παραφορᾷ τῆς ἀγωνιώσης καρδίας της, ηὐχήθη εἰς τὸν Ποσειδῶνα εὐχὴν ἀπέλπιδα. Ὁρκίσθη νὰ θυσίασῃ εἰς αὐτόν, ἐὰν σὲ ἐπανέθετε σῶν καὶ ὑγιᾶ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ εἶχε προσφιλέστερον τὸν ἔρωτά της!

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Τὸν ἔρωτά της!

ΑΜΥΛΛΑ

Ὥρκίσθη τὸν ὄρκον τῆς Στυγός, τὸν ἀπαραβίαστον, τὸν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς θεοὺς αεβαστόν.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Οχι, οχι, μὲ ἀπατᾶτε! ταῦτα πάντα εἶναι πρόφασις ἀναξία! Ἐὰν φοβήται τοὺς θεούς, διατί νὰ ἐπιορκῇ τέμνουσα τὸ νῆμα τῆς εὔτυχίας μου; διότι ὁ πρῶτος αὐτῆς ὄρκος ἦτο αἰώνια πρός με ἀγάπη! οἱ θεοὶ ἐδέχθησαν τὸν ὄρκον ἐκεῖνον πρὸ τοῦ ἄλλου· ἡ Ἡρώ ἐδέχθη τὸν ἴδιον μου.

ΑΜΥΛΛΑ

Καὶ ἥδη σοὶ τὸν ἐπιστρέφει.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Μοὶ τὸν ἐπιστρέφει;

ΑΜΥΛΛΑ

Ἐπλήρωσα τὸ καθῆκόν μου. Ἔκείνη, ἦν ἀγαπᾶς, δὲν δύναται νὰ σ' ἐπανίδῃ· λησμόνησέ την. Ἡ Στύξ ἀπαγορεύει νὰ τὴν πλησιάσῃς!

ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Νὰ τὴν λησμονήσω;... Ναι, θέλω νὰ σὲ λησμονήσω, ἀπιστε! Οὔτε ὁ οὐρανὸς; οὔτε ὁ ἄδης δὲν μὲ ἀπομακρύνουσιν ἀπὸ σοῦ· δὲν μὲ μέλει ἀνὴ καρδία σου... ἡ καρδία σου ἡ δολία καὶ ἀστατος, ἡ καρδία σου ἡ ἔρωτος κενή, ἡ πλήρης ἀπιστίας! — Υπαγε, εἰπέ την ὅτι τῇ ὑπακούω, ὅτι ἀναχωρῶ. Ἐκπληρῶ, ἀπερχόμενος, τὰς ἐναρέτους εὐχάς της! φεύγω, ἀλλ' ἀκουσον καλῶς· εἰπέ την

ὅτι τὴν μισῶ! Ἐρρέτω εἰς τὴν Στύγα, ἢν ἐπιμαρτύρεται ἡ ἐπίορκία της! Εἰπέ την ὅτι τὴν μισῶ, τὴν ἀποστρέφομαι!... Ὁχι, εἰπέ την ὅτι τὴν ἀγαπῶ, καὶ ὅτι θ' ἀποθάνω! Κύματα τοῦ Ἑλλησπόντου, πίετε με ἥδη ἐπιστρέφοντα, ἀφοῦ ἐκείνη μὲ στέλλει πάλιν ὅπισσα εἰς τὴν μανίαν σας! ἡ δύναμις μου μ' ἐγκατέλιπε!... Ὅγιανε ἔρως, ὑγίαινε ζωή!

(Ἐπερχεται)

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

ΑΜΥΛΛΑ, μόνη

Οι ὀφθαλμοί μου ὑγράνθησαν ὑπὸ τῶν δακρύων εἰς τὰ παράπονά του. Ὁποίους σκοτεινούς καὶ ἀπαισίους ἀποχερετισμούς ἔξεχεν ἀπὸ τοῦ στήθους του, ἀναχωρῶ! Ταλαίπωρος! φεύγων εἰς ἀκτὰς μεμακρυσμένας φέρει ἐν τῇ καρδίᾳ τὸ πικρὸν συναίσθημα ἔρωτος καταφρονηθέντος! Μὴ αἰτιᾶσαι τὴν Ἡρώ· οἱ θεοὶ οὕτως ἡθέλησαν! φεύγεις κλείων εἰς τὴν πίστην σου καρδίαν τὴν πληγὴν ἀτυχοῦς ἔρωτος· ἀλλ' ὁ ἔρως λησμονεῖται, καὶ ἡ ὁδύνη πραύνεται. Ὁ χρόνος ἔξαλείφει πάντα... ἐκτὸς τῆς ἀσεβείας!

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΗΡΩ, ΑΜΙΛΛΑ

ΗΡΩ, εἰσερχομένη καὶ ἀναζητούσα σὰν τὰν δρυμούμαν τὸν Λέανδρον.

Λοιπόν;

ΑΜΥΛΛΑ

Ο ὄρκος σου δὲν τρέχει πλέον κίνδυνον νὰ προδοθῇ.

ΗΡΩ

Πῶς! τόσον ταχέως ὑπομένει ὁ Λέανδρος νὰ μὲ χωρισθῇ καὶ νὰ μὲ λησμονήσῃ; Ἀναχωρεῖ χωρὶς ν' ἀγανακτήσῃ· καὶ νὰ παραπονεθῇ διὰ τὸν αἰώνιον χωρισμόν! Δὲν ἔδειξεν οὐδένα δισταγμὸν εἰς τὸ νὰ σὲ πιστεύσῃ; Ἄχ, ταχέως ἀπεφάσισε νὰ μὴ μὲ ἐπανίδῃ! Εἰπέ μοι κἀνεὶ τὸν ἀποχαιρετισμόν του δὲν ἔξεφερε μομφὰς καὶ διάπυρα παράπονα, δὲν ἔσκυθρώπασεν ἡ ὄψις του; δὲν τὸν ἐγκατέλιπεν ἡ δύναμις τῆς καρδίας τού, δὲν ἐφαίνετο ἀξιοδάκρυτος ὑπὸ τῆς θλίψεως.

ΑΜΥΛΛΑ

Ἡδη τὸ ἄρμα τῆς λευκίππου Ἡοῦς κατηγάσει τὸν δρίζοντα δι' ὡχρᾶς λάμψεως, ὅτε ὁ Λέανδρος ἀνεχώρησε.

ΗΡΩ

Ἀνεχώρησε χωρὶς νὰ χύσῃ ἐν δάκρυ!

Ἄλλ' ἵσως ἡ καρδία του οὐχὶ ἀνευ χαρᾶς ἀπεδέχθη τὴν σκληρὰν αὐτὴν ἀπόφασιν!

Ἡδυνήθη ἀνευ πόνου νὰ ἀποφασίσῃ τὴν αἰώνιαν στέρησιν μου. Ἡ καρδία του λοιπὸν ἦτο ἐγγὺς νὰ μὲ λησμονήσῃ!

ΑΜΥΛΛΑ

Μετανοεῖς τόσῳ ταχέως, διότι τῷ ἔσωσες τὴν ζωήν; ἥθελες προτιμήσει νὰ μὴ σὲ ὑπῆκουε καὶ νὰ τὸν βλέπης πλησίον σου, θῦμα βεβαίου θανάτου νὰ ἀνανεόνη ὑμέναιον ὑπὸ τῆς Στυγὸς διαλυθέντα;

ΗΡΩ

Καὶ τίς μὲ βεβαιοῦ ὅτι κατὰ τὸν τελευταῖον αὐτοῦ διάπλουν ὁ ὠκεανὸς θὰ τὸν ἀποδώσῃ σῶν εἰς τὴν μεμα-

κρυσμένην αύτοῦ ἀκτήν ; Ἀφοῦ δὲν πέπρωται πλέον νὰ τὸν ἴδω, ἀς μάθω τούλαχιστον, ἐάν, ὡς λέγεις, ἔσωσα τὸν ἑραστήν μου ! φοβοῦμαι τὸ πᾶν "Αμυλλα· ἀφότου ἐγεννήθην, τὴν δυστυχίαν μόνον ἐγνώρισα· ἡ γέννησίς μου, φεῦ, ἦτον ὁ θάνατος τῆς μητρός μου. Εἶδον ἐμαυτὴν ἔξόριστον εἰς τὴν θλιβερήν ταύτην κατοικίαν. Μετὰ τὴν παίδικήν μου ἡλικίαν τὴν ἄχαριν, καὶ τὴν νεότητά μου τὴν σκυθρωπήν, μίαν στογμὴν λαμπρύνουσι τὰ σκότη μου αἱ τοῦ ἔρωτος φαιδραὶ ἀκτίνες· ἡ μοῖρα μοὶ ἀφαιρεῖ διὰ μιᾶς τὴν κρυφίαν ταύτην εὔτυχίαν, τὸν μειδιῶντα τοῦτον ἀστέρα, τὸν σέεννυμενὸν πρὸ τῆς πρωῖας ! Θὰ μάθω, ἀν οἱ θεοὶ οὗτοι, οἵτινες ἡπείλουν τὴν κεφαλήν μου, ἐάν οἱ θεοὶ οὗτοι, οὓς δὲν ἐπεκαλέσθη κατὰ τὴν τρικυμίαν, δὲν τῷ ἐπιφυλάττουσιν δύσιον ἄλλον κίνδυνον ; — 'Ἐν τούτοις ὁ οὐρανὸς εἶναι αἴθριος, μόλις κούφη αὔρα ρυτιδοῖ τὸ γαληνατὸν κῦμα.

ΑΜΥΛΛΑ

Σὸν ἔργον εἶναι ἡ γαλήνη αὔτῃ· μὴ φοβῆσαι πλέον δι' αὐτὸν οὐδεμίαν θύελλαν, μακρὰν τῆς κεφαλῆς του ἀπεσόρησες τὰς δυστυχίας.

ΗΡΩ

"Ω ναί, πρέπει μόνη νὰ κενώσω τὸ κύπελλον τῶν θλίψεων ! Ή ἀσθενής ζωὴ μου, εἰς τὴν πηγὴν αὐτῆς πληγεῖσα, θὰ ρέῃ κατατηκομένη· ἀλλ' ὡς γλυκεῖα σκέψις ! οὐχὶ πλέον κίνδυνος δι' αὐτὸν ! οὐχὶ πλέον ζοφερὰ κύματα· ἔξηγόρασσα τὰς ἡμέρας του ! Λέανδρε, ἔσο εὔτυχής ! 'Εγὼ θὰ ἀποθάνω βαθμηδὸν εἰς τὸ θυσιαστήριον, τὸ σήμερον μὲν ἔρημον, ἀλλ' ἔως χθὲς πληρούμενον ὑπὸ τῆς παρουσίας σου· τὸ πᾶν ἐκεῖ θὰ μοὶ ὅμιλῃ περὶ τοῦ γλυκεροῦ σου ἔρωτος, περὶ τῆς σκληρᾶς ταύτης εὔτυχίας, ἥτις διήγρεσεν ἡμέραν μόνον μίαν ! 'Ω ἀνθη τῆς εὐδαιμονίας μου ! ὡς ἀνθη ἥδη μαραμένα. Πλὴν θὰ παρέρχωνται αἱ ἡμέραι, θὰ ρέωσι τὰ ἔτη, καὶ ἐγὼ θὰ σὲ ἀγαπῶ πάντοτε, σὲ οὐρανῷ, ὁ ἔρως εἶναι ἥδονή, ἐκ τῆς ὥποιας ἡ καρδία οὐδέποτε κορέννυται !

Στρεφομένη πρὸς τὴν θάλασσαν

"Ω Πόσειδον, ἀπόθεες αὐτὸν ἥρεμα εἰς τὴν παραλίαν ! Ή μήτηρ του τὸν ἀνακαλεῖ ἐν ἀγωνίᾳ καὶ ὁδυρμῷ· ἀπόδος αὐτῇ τὸν υἱόν, τὸ καύχημα, τὸ στήριγμα τῶν πολιῶν ἐτῶν της, ἀς φιλῇ ἐκάστην αὐγὴν τὸ μέτωπόν της, τὰς χιονώδεις κόμμας της, καὶ ἀς τῇ ὅμιλῃ περὶ ἐμοῦ ! — 'Ἄλλὰ δὲν ὀνειρεύομαι ; τὸ εὐκίνητον ἐκεῖνο σῶμα τὸ ὑπὸ τοῦ κύματος αἰωρούμενον εἶναι αὐτός ! 'Ο ὄφθαλμός του ἐφ' ἡμῶν ἀκόμη φαίνεται προσηλωμένος. Κολυμβᾶ βραδέως μακρὰν τῆς ποθητῆς παραλίας· μοὶ νεύει ! Φεῦ ! εἶναι ὁ ὕστατος ἀποχαιρετισμός ! 'Υγίαινε, ὡρατε μου Λέανδρε, ὑγίαινε πᾶν ὅ, τι ἡγάπησα, ὑγίαινε, ὑγίαινε, ὡς ἥμισυ τῆς ψυχῆς μου !

ΑΜΥΛΛΑ

Παράδοξος ὄπτασία, τῆς ὥποιας τὸ ἵνδαλμα χαλκεύει προσφιλές ἀντικείμενον ! 'Ο Λέανδρος εἶναι ἥδη μακράν κολυμβᾶ πρὸς τὴν Ἀβύδον, ἐνῷ τὸ ἀντικείμενον, ὅπερ φαίνεται ἐκεῖ κάτω, πρὸς τοὺς αἰγιαλούς μας πλέει καὶ πλησιάζει πρὸς ἥμας ἀντὶ ν' ἀπομακρύνηται εἶναι

ἀντικείμενον, τὸ ὅποιον τὰ κύματα φέρουσι νὰ ἐκβράσωσιν ἐνταυθα· ἄμορφος ὄγκος, παίγνιον τῆς φορᾶς τῶν κυμάτων, κορμὸς ἴσως δένδρου, η κλάδος ξηρός.

ΗΡΩ

'Ο ἔρως λοιπὸν παρέστησε πρὸ τῶν ὄφθαλμῶν μου τὴν εἰκόνα του, ἥτις εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξαλειφθῇ ἀπὸ τῆς καρδίας μου. 'Οχι ! .. εἶναι ἐκεῖνος θεός τις ἀγαθὸς μᾶς τὸν ἐπαναφέρει.

ΑΜΥΛΛΑ

Τωόντι νομίζω ὅτι βλέπω μορφὴν ἀνθρωπίνην.

ΗΡΩ

'Εκεῖνος εἶναι, δὲν ἔχει οὕτω ;

ΑΜΥΛΛΑ, κατ' ἰδίαν

'Ω ούρανέ, ἄψυχος ! ὁ Λέανδρος ; ὁχι.

ΗΡΩ παρατηροῦσσα μετὰ τῆς Αμύλλης.

'Επάνελθε, ἀγαπητέ μοι Λέανδρε ! οἱ θεοὶ θὰ σοὶ συγχωρήσωσι ! — 'Αμυλλα, η χείρ σου τρέμει ! ... 'Αλλὰ δὲν εἶναι ἐκεῖνος ! Τὸ σῶμα τοῦτο εἶναι ἀκίνητον, καὶ φαίνεται . . . φαίνεται νεκρόν ! — Εἶναι ἀδύνατον νὰ ἦναι ὁ Λέανδρος, δὲν εἶναι ἀληθές ;

ΑΜΥΛΛΑ

'Αναμφιβόλως εἶναι ναυτίλος τις, εύρων τὸν ὅλεθρόν του κατὰ τὴν φοβερὰν ταύτην νύκτα, καὶ ὁ προστάτης θεός κατὰ τοῦ ἀτυχοῦς τούτου ἐξεκένωσε τὴν ὄργήν του !

ΗΡΩ

Δυστυχής ! ἄχ, αἰσθάνομαι πηγνυμένην τὴν καρδίαν μου ὑπὸ φρίκης !

ΑΜΥΛΛΑ

'Ας ἀποστρέψωμεν τὰ βλέμματά μας !

ΗΡΩ

'Αφες με, ἀφες με ! Θέλω νὰ τὸν παρατηρήσω.

ΑΜΥΛΛΑ

Κάλυψέ τον, θάλασσα βαθεῖα· κατάπινε τούλαχιστον τὰ θύματά σου ὑπὸ τοὺς κόλπους σου !

ΗΡΩ

Tὸ ὡχρὸν τοῦτο μέτωπον, οἱ ὄφθαλμοι οὗτοι, οὓς ἐσφράγισεν ὁ θάνατος, η μακρὰ κυμαινομένη κόμη του, οἱ ἄψυχοι οὗτοι χαρακτῆρες τῆς μορφῆς . . .

ΑΜΥΛΛΑ

Δὲν εἶναι ἐκεῖνος ! ὁ Λέανδρος διεπέρασεν ἥδη τὴν πορθμόν.

ΗΡΩ ἐν ἀπελπισίᾳ.

'Ιδε ! τὸ πτῶμά του ἡγγισε τὴν παραλίαν ! 'Αχ, μάτην ἐπεθύμεις νὰ μοὶ κρύψης τὸ ἀδίκημά μου ! Τί λοιπὸν εἶπες εἰς αὐτὸν, ὡστε νὰ τὸν φέρης εἰς ἀπελπισίαν ! Τί ἔκαμες ; Τίς σοὶ ἔδωκε τὴν τόλμην νὰ ἀποπέμψης τὸν δεσπότην σου ; Τὸν ἐμίσεις λοιπόν ; . . . η τὸ γάπας ἴσως !

ΑΜΥΛΛΑ

Δίκαιε ούρανέ !

ΗΡΩ

Tίς σοὶ ἔδωκε τὴν ἀπόλυτον ἔξουσίαν ἐπὶ τῆς τύχης του ; 'Αθλία, ἀποκρίθητι ! Βλέπεις καλῶς ὅτι εἶναι νεκρός ! 'Οποῖον δηλητήριον ἀπέπτυσαν τὰ φθονερά σου χείλη ; Τῷ εἶπες ὅτι ἥμην ἀπιστος σύζυγος ; 'Απέθανες, ὡς Λέανδρε, ὁ ὄφθαλμός σου ὁ γλυκὺς διὰ παντὸς ἐκλείσθη, μὲ

τὸ πικρὸν συναίσθημα ὅτι δὲν ἡγαπᾶσσο! Ἐκούσιον θῦμα, πρόωρα ἐκπνεῦσαν δὲν εἶχες τὸ θάρος νὰ ἐπιζήσῃς μετὰ τὸν ἔρωτα! Τὸ ψυχρὸν σου χεῖλος ἐπιεν ἐκ τοῦ πικροῦ κύματος, καὶ ἐν τούτοις ὁ οὐρανὸς ἐμειδία καὶ ἡ θάλασσα ἐγαληνία! Οὐδέν μοι ὑπολείπεται πλέον παρὰ νὰ σὲ ἀκολουθήσω: ἐνώ θὰ ἀνατέλλῃ ἡ Ἡώς ἀστράπτουσσ, ἡ ζωὴ μου θὰ συσκοτίζεται δύσουσα ἔξεδιαζες τὴν εἰμαρμένην, διεπέρας τὴν θάλασσαν, διὰ νὰ πλησιάζῃς τὴν καρδίαν σου εἰς τὴν ἐμήν... καὶ ἐγὼ ἥδη θὰ διέλθω τὸν θάνατον διὰ νὰ φθάσω πρὸς σέ! Ἀλλ' εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἔρωτος ὁ θάνατος εἶναι ζωὴ! Θὰ ἀποθάνω παρὰ σοὶ, παρὰ τῇ κοιμωμένῃ καρδίᾳ σου. "Οταν θὰ φίθω, γλυκερέ μου οὔρυγε, εἰς τὰς ἀγκάλας σου, θὰ πεισθῆς περὶ τῆς πίστεως καὶ θὰ μὲ συγχωρήσῃς. Θὰ παρέρχωνται αἱ ἡμέραι καὶ αἱ μακάριοι νύκτες, χωρὶς νὰ ἀποχωρίζονται ποτὲ τὰ ὑπὸ τοῦ ἔρωτος συνηγγνωμένα χείλη μας!"

ΑΜΥΛΑ

"Ω φίλη δέσποινα, στρέψον εὔμενότερον βλέμμα ἐπὶ τῆς Ἀμύλλης, ἢτις κλαίει εἰς τοὺς πόδας σου. Μὲ ἐνόμισες ἐνοχον καὶ μὲ κατεδίκασες.

ΗΡΩ

"Υπαγε, ἄφες με νὰ ἀποθάνω· σοὶ ἐσυγχώρησα ἥδη.

ΑΜΥΛΑ

Εἶσαι εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας σου· ἡ ζωὴ εἶναι γλυκεῖα· ὁ οὐρανὸς ἀκτινοβόλος. "Ω! διατί δὲν θέλης νὰ ζήσῃς ἀποδεχομένη τὰς εὐγάτις τῶν θεῶν;

ΗΡΩ

Τῶν θεῶν; ἄ, ναι! τῶν θεῶν τούτων, πρὸς τοὺς ὅποίους μοι ἐνέπνευσες φόβον! Ἀποδέχονται εὐγάτις, τὰς ὅποίας τρέμει τις νὰ παραβῇ, προσποιοῦνται ὅτι ἔξευμενίζονται, ὅταν μέλλουν νὰ καταδικάσωσι, καὶ ἔσωσαν τὸν ἔραστην μου, ἵνα ἀσφαλέστερον δολοφονήσωσιν αὐτόν! Βάρβαρε τὴν θείαν σου. Ἀφροδίτην, ἢτις πρὸς ἀμοιβὴν τῆς λατρείας μου καὶ τῶν φροντίδων μου μὲ ἐπρόδωκε, μὲ κατηράσθη! Ιδέ! καταφρονῶ τοὺς θεούς σου! Ἀποσπῶ ἀπὸ τοὺς τρίποδάς των τὰς προσφοράς μου· τὰ ἄνθη ταῦτα τὰ θείων ὑπὸ τοὺς πόδας του! Εξευδρίζω τὴν Ἀφροδίτην, διὰ τὴν ὅποιαν ὑπῆρξες τόσῳ τρυφερά! Υγίαινε! ίδού ὁ τάφος μου!... Λέανδρε, ἀνοιξόν μοι τὰς ἀγκάλας!

"Ἀποσπάται ἐκ τῶν χειρῶν τῆς ικετευούστης Ἀμύλλης καὶ τρέχει νὰ κρητινισθῇ ἐκ τοῦ ὑψούς τῶν βράχων εἰς τὴν θάλασσαν.

Ν. ΖΑΤΖΙΣΚΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΚΤΟΡΩΝ

Διαμένων ἐσχάτως ἐπ' ἀδείᾳ ἐν Κων[πόλει] καὶ προτιθέμενος ἵνα γράψω περὶ τῶν Ἀφθάρτων Κτημάτων τοῦ Ὁθωμανικοῦ Δικαίου ἦτοι περὶ δασμοῦ θερέτρου, χειμα-

δίου καὶ κοινοτικῆς βοσκῆς¹ μή συμπεριληφθέντων ἐν τῇ συλλογῇ τῶν Ὁθωμανικῶν Κωδίκων, ἐδέησεν, ὑψηλῇ ἀδείᾳ, ἵνα ἐπισκεφθῶ τὰς δημοσίας καὶ αὐτοκρατορικὰς βιβλιοθήκας Κων[πόλεως]², ἐν αἷς εἰσὶν ἀποτεθησαυρισμένα πολλὰ χειρόγραφα καὶ κειμήλια τοῦ ὡθωμανικοῦ Κράτους.

Ἐπειδὴ ἐκ τῶν βιβλιοθηκῶν τούτων μᾶλλον σπουδαῖα καὶ περιέχουσα πολλὰ χειρογραφικὰ κειμήλια, ὡς καὶ διαφόρους περγαμηνὰς μετὰ Ἑλληνικῶν συγγραμμάτων ὑπάρχει ἡ ἐν ἀνακτόροις τοῦ Σαράϊ-Βουρνοῦ εύρισκομένη, καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἐπισκεφθέντων οὐδεὶς ἀκριβῶς καὶ ἐπιστάμενως ἥδυνήθη νὰ μελετήσῃ τὰ ἐν αὐτῇ κειμήλια, λοιπὸν πρὸς διαφώτησιν τῶν πολλῶν καὶ συμπλήρωσιν τῆς προηγουμένης μελέτης μου³, ἀπεφασίσαμεν ἐν ὀλίγοις ἵνα πραγματευθῶμεν περὶ αὐτῆς.

Ἡ Βιβλιοθήκη τῶν Ἀνακτόρων συνέστη τὸ πρῶτον, καθὰ ἀναφέρει ὁ ἀξιότιμος Ιστοριογράφος (Beauf Voorbis) Κριτόβουλος, ἐπὶ τοῦ περιόδου πορθητοῦ Μωάμεθ τοῦ Β'. ὅστις περισυνέλεξε τὴν βιβλιοθήκην τῶν ἡμετέρων Αὐτοκρατόρων καὶ τοῦ Θωμαΐτου.

Ἐν αὐτῇ εύρισκονται πολλὰ καὶ ποικίλα χειρόγραφα καὶ περγαμηναὶ μεμβράναι, ὃν τὰ πλεῖστα διετέλεσαν ἀνεξέλεγκτα καὶ εὑρωτιῶντα ἐπὶ πολὺν χρόνον καὶ τινα τούτων δὲν ἔξηκριβώθησαν δεόντως οὐδὲ ἔγραψάν τι περὶ τῶν φιλολογικῶν ἐλλην. καὶ ὅθωμ. κειμηλίων τῆς προκειμένης βιβλιοθήκης.

Τὰ μᾶλλον σπουδαῖα καθ' ἡμᾶς καὶ ἐνδιαφέροντα τὴν μεσαιωνικὴν ιστορίαν καὶ ἐν γένει τὴν φιλολογίαν τοῦ ἔθνους ὑμῶν εἶναι, Α'. ἡ συλλογὴ τῶν αὐτοκρατορικῶν διαταγμάτων γεγραμμένων ἐπὶ περγαμηνῆς.

Β'. Συλλογὴ αὐτοκρατορικῶν χρυσοσούλων ἀπάντων τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων.

Γ'. Αὐτοκράτορος Ιουστινιανοῦ Αύγούστου Νεαραὶ Διατάξεις ἐν χειρογράφῳ ἐπὶ περγαμηνῆς μετὰ ὁμαϊκῆς μεταφράσεως.

Δ'. Αὐτοκράτορος Λέοντος Αύγούστου Νεαραὶ Διατάξεις ἡ αἱ τῶν νόμων ἐπανορθωτικαὶ καθάρσεις.

Ε'. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι πολλὰ σχόλια καὶ σημειώσεις χειρόγραφαι ἐπὶ τῶν ἔξης ἐλλην. συγγραμμάτων ἐπὶ τῶν χονφόρων τραγωδίας τοῦ Αἰσχύλου. Ἐπὶ τοῦ Οἰδίποδος ἐν Κολωνῷ τοῦ Σοφοκλέους. Ἐπὶ τῶν Νεφελῶν κωμῳδίας τοῦ Ἀριστοφάνους. Ἐπὶ τῶν Δημηγοριῶν τοῦ Θουκυδίδου. Ἐπὶ τῶν Πολιτικῶν τοῦ Πλάτωνος. Ἐπὶ τῶν φυσικῶν καὶ ἡθικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους. Τὸ ιερὸν Εὐαγγέλιον μετὰ λατινικῆς μεταφράσεως. Τὰ ἀπαντα τοῦ Φωτίου εἰς 4

¹ Τὴν συγγραφὴν ταῦτην συλλέξαντες καὶ ταξιθετήσαντες ἐπὶ ὅθωμ καὶ Ἀραβ. χειρογράφων, εὑρισκομένων ἐν ταῖς ὅθωμ. Βιβλιοθήκαις καὶ προτιθέμενοι αὐτὴν ἵνα δημοσιεύσωμεν μετὰ ἴδαιτέρων σημειώσεων καὶ σχολίων ἐν ἴδαιτέρῳ βιβλίῳ ἀπεστάσαμεν ἐξ αὐτῆς πολλὰ καὶ ἐδημοσιεύσαμεν ταῦτα ἐν τῇ ἐν Λεμηνοῦ ἔκδιδ. ἐφημ. Ἀλ. ἡθεὶς ἀριθ. 203, 208, 211 κτλ. πρὸς διαφώτησιν τῶν μελῶν τοῦ νομοθετικοῦ σώματος, μελλόντων ἀψασθαι τοιούτου ζητήματος.

² Ὁρα ἐπετηρίδα τοῦ Ὁθωμ. Κράτους ἔτους 1875 σελ. 90—110 τὸ χαδικατ-συλιζαμὲ τομ. Β'. ὡς καὶ τὸ περιόδον Ρεχπέρι-Φοινοῦ ἀριθ. 3—8.

³ Ἀνατολικὸν Ἀστέρα ἐφημ. Κων[πόλεως] ἔτος Δ'. 1870.